

Hoe leer je Kim uit groep 7 met een totaal IQ van 71 beter lezen?

Elk kind is uniek en heeft zijn eigen aanpak nodig bij remedial teaching. Hoe zorg jij ervoor dat een kind weer vooruit gaat op een bepaald vakgebied? Deze keer een kijkje in de keuken van remedial teacher Leontine le Blanc die aan de slag ging met Kim uit groep 7. Kim heeft een totaal IQ van 71 en haar leesresultaten staan al een tijdje stil.

• Leontine le Blanc

Kim* is een meisje uit groep 7 en zit op een school voor speciaal basisonderwijs. Zij heeft een totaal IQ van 71 en haar lees- en spellingresultaten maken de laatste tijd geringe vorderingen. Tot en met groep 3 heeft zij in het regulier onderwijs gezeten waar zij al leesproblemen had. Ondanks gerichte leesinterventies gaan de leesresultaten onvoldoende vooruit.

Op de Drie-Minuten-Toets (DMT) haalt zij op de drie kaarten samen een didactische leeftijdsequivalent (DLE) van 5 (didactische leeftijd 45), wat gelijk staat aan een vaardigheidsscore (VS) van 20. Op kaart 1 haalt zij een DLE van 7 (VS 26), op kaart 2 een DLE van 5 (VS 21) en op kaart 3 een DLE van 7 (VS 12). Zij beheerst AVI Cito E3 en AVI Cito M4 is frustratieniveau voor haar. Zij komt vanwege haar IQ-score niet in aanmerking voor vergoede dyslexiebehandeling via de zorgverzekering. Helaas is er steeds minder ruimte voor individuele remedial teaching op school en dus krijgt Kim remedial teaching in een groepje van in totaal drie leerlingen. Andere leerlingen op school die wel de diagnose 'ernstige enkelvoudige dyslexie' hebben, krijgen wel iedere week 45 minuten individuele behandeling en Kim weet dit van haar schoolgenoten.

Gefrustreerd en verdrietig

Kim is ontzettend gefrustreerd en verdrietig over haar leesniveau. Ze is tenslotte al 11 jaar en leest nog op een zeer laag niveau. In het groepje waarin ze extra oefent, voelt ze zich niet veilig. Ze schaamt zich. Kim geeft aan ook graag individuele hulp te willen zoals ze dit bij andere leerlingen ziet. Om Kim te helpen, begin ik met het gedetailleerd in kaart brengen van haar technische leesvaardigheid gericht op haar onderwijsbehoeften. Kim is erg blij dat ik samen met

haar ga kijken hoe ze beter kan worden in lezen.

Zoals gezegd is AVI Cito M4 frustratieniveau voor haar. Dit betekent dat ik bij deze kaart zou moeten stoppen met toetsen. Dit doe ik echter niet. Ik wil het oefenniveau van Kim preciezer in kaart kunnen brengen. Kim leest namelijk niet snel, maar wel nauwkeurig. Met het stoppen na kaart M4 zou er te weinig informatie zijn om de leerling goed te kunnen helpen en haar op een goed niveau te kunnen laten oefenen (Schraven, 2003).

Kim heeft een traag tempo en volgens Schraven gaat een tempo niet omhoog door eenvoudige teksten aan te blijven bieden. Schraven pleit voor het doorleesniveau. Hierbij wordt doorgetoetst zolang het aantal fouten niet overschreden wordt. Alleen al op deze manier toetsen, blijkt Kim enorm te motiveren! Na het toetsen van de kaarten met een steeds hoger AVI-niveau, met mijn uitleg dat ze deze hogere niveaus kan lezen binnen het aantal fouten, is ze ontzettend blij. Haar frustratie lijkt ineens verdwenen.

Schraven geeft aan dat demotivatie een gevaar is bij te lang oefenen op een te laag niveau en dit was bij Kim het geval. Kim heeft lang op een laag niveau geoefend als gevolg van haar lage tempo. Dit heeft zeer demotiverend voor haar gewerkt.

Houtveen, Smits en Brokamp (2010) stellen dat in Nederland veel leerlingen met leesproblemen boeken lezen op een te laag niveau. Een uitdagend niveau is volgens hen essentieel om tot resultaten te komen.

Boeken op leeftijdsadequaat niveau

Het niveau op de DMT is zoals gezegd laag bij Kim. Ze maakt hierop weinig vorderingen. Volgens Houtveen, Smits en Brokamp (2010) is dit een aanwijzing dat de leerling niet voldoende boeken leest waarin de woordstructuren uit alle kaarten van de DMT voorkomen. Het is dan van belang om te zorgen voor boeken van leeftijdsadequaat niveau en extra inzet op boekkeuze door een interesselijst in te laten vullen. Ik maak gebruik van de interesselijst van Choice (Spreij & Klapwijk, 2012). Via deze lijst blijkt dat onderwerpen die Kim interesseren dansen, dieren, schrijven, koken, de kapper en knutselen zijn. Zij wil graag informatieve boeken lezen zoals dierenverhalen, kookboeken of knutselboeken.

De vervolgstappen zijn mij duidelijk. Het is van belang om te zorgen voor een leeftijdsadequaat niveau van de boeken die Kim gaat lezen en ik moet extra inzetten op de boekkeuze. Haar leesniveau kan hoger worden door te gaan werken vanuit het betrokkenheidperspectief van het lezen zoals beschreven door Houtveen, Smits en Brokamp (2010). Bovendien moet de keuze worden gemaakt om in te zetten op individuele remedial teaching voor Kim.

Ik bespreek twee interventies met Kim waaruit zij mag kiezen. Smits en Braams (2006) stellen namelijk dat eigen inbreng en eigen keuzes van de leerling, de leerling medeverantwoordelijk maken voor de interventie. Daarnaast schrijft de leerling de resultaten van de interventie makkelijker aan zichzelf toe en daardoor krijgt de leerling controle over zijn eigen handelen. Smits en Braams noemen dat de inbreng van de leerling vergroot kan worden door verschillende interventies voor te leggen en een leerling daar een keus uit te laten maken.

Voor Kim is dit extra van belang, omdat zij het gevoel van falen heeft gehad bij lezen in een groepje. Door falen bij een andere interventie kan een leerling weerstand ontwikkelen en is het dus belangrijk dat Kim zelf een keuze mag maken. Kim mag kiezen tussen RALFI plus en RALFI light. Dit zijn allebei interventies uit het Leesinterventie-project LIST van Houtveen, Smits en Brokamp (2010). Kim kiest voor RALFI light. Dit is een vorm van ondersteund lezen die erop gericht is om met een leerling een start te maken in een boek, waarna de leerling hier zelfstandig verder in kan lezen.

Leesplezier en begrip

In eerder intelligentieonderzoek staat vermeld dat het actief taalgebruik van Kim zwak is. RALFI light is volgens Houtveen et al. ook zeer geschikt voor taalzwakke leerlingen. Doelen zijn volgens Smits (2011): lanceren in boek, woordherkenning, vloeiendheid, leesplezier en begrip. De aanpak is volgens Houtveen et al. dezelfde als bij RALFI, alleen worden de teksten nu niet herhaald. Er wordt gekozen voor een boek dat de leerling daarna graag zelf verder zou willen lezen (Houtveen et al.). Door de inzet van RALFI light komt een leerling gemakkelijker door het boek heen en wordt er betrokkenheid gecreëerd.

Ik laat Kim vervolgens steeds zelf kiezen uit vijf motiverende boeken die ik van tevoren heb uitgekozen die te maken hebben met interesses zoals ingevuld op de Choice interesselijst. Kim kiest voor een boek over de kapper, kinderkookboeken en humoristische informatieboekjes over dieren (serie *Wist je dat?* van Zwijzen). Haar tempo is wel te traag voor het AVI-niveau van deze boeken, maar ze leest nu boeken die aansluiten bij haar belevingswereld en bovendien komt ze met moeilijke woorden in aanraking.

Haar leesplezier is terug!

Kim boekt inmiddels vooruitgang met lezen. Na drie maanden remedial teaching haalt Kim op de DMT nu in totaal een DLE van 7 (VS 28), terwijl dit bij de start DLE 5 (VS 20) was. Vooral op kaart 3 van de DMT waarbij woorden van twee lettergrepen zoals 'koffer' en vooral woorden van drie lettergrepen en hoger niveau zoals 'gevangenis' gelezen moeten worden, is Kim enorm vooruit gegaan. Na drie maanden remedial teaching haalt zij op deze kaart 3 een DLE van 11 (VS 28), terwijl dit bij de start DLE 7 (VS 20) was. Hieruit blijkt dat nu Kim boeken leest van een hoger niveau, zij deze moeilijkere woordstructuren nu eindelijk tegenkomt wat voor vooruitgang zorgt.

Ook op de AVI Cito is het tempo van Kim enorm verbeterd.

Maar nog veel belangrijker is dat haar plezier in lezen weer terug is!

Heb jij ook een mooie casus?

Heb jij ook een casus die je wilt bespreken in *Tijdschrift voor Remedial Teaching*? Neem contact met ons op en we helpen je daarbij. Mail naar: hoofdredacteur@lbrt.nl

Want juist door te lezen hoe andere remedial teachers te werk gaan, doe je zelf weer inspiratie op.

*Om redenen van privacy is de naam van Kim gefingeerd. Haar echte naam is bij de redactie bekend.

Literatuur

- Houtveen, A.A.M., Smits, A.E.H. & Brokamp, S.K. (2010). *Lezen is weer lezen*. Utrecht: Hogeschool Utrecht, Faculteit Educatie, Kenniscentrum Educatie.
- Schraven, J. (2003). *Leestoetsen en het doorleesniveau*. Praxisbulletin 4, december 2003, p. 32-34.
- Smits, A. (2011). *RALFI en RALFI-light*. Enschede: Steunpunt onderwijszorg.
- Smits, A. & Braams, T. (2006). *Dyslectische kinderen leren lezen. Individuele, groepsgewijze en klassikale werkvormen voor de behandeling van leesproblemen*. Amsterdam: Boom.
- Spreij, L. & Klapwijk, G. (2012). *Choice*. Utrecht: Hogeschool Utrecht, Seminarium voor Orthopedagogiek.